

Arbetsmarknadsdepartementet
Stockholm

Beträffande remiss Dnr A2020/01495/A om ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen

Havs- och Kustfiskarnas PO önskar lämna följande yttrande angående rubricerad remiss. Till en början vill vi starkt understryka vår uppfattning att förslaget inte tar hänsyn till yrkesfiskets särskilda problematik.

De flesta fiskare är företagare, enskild firma eller aktiebolag, och omfattas då av förslagets punkt **9.7.1** *Företagare har som huvudregel inte rätt till ersättning*. Flera skäl anges till varför den här regeln behövs.

- (1) Arbetslöshetsförsäkringen får inte fungera som tillfällig inkomstutbytesfyllnad, vilket skulle innebära att olönsamma företag subventioneras.
- (2) Försäkringens funktion som omställningsförsäkring skulle motverkas.
- (3) Överutnyttjande av försäkringen, eftersom företagare har möjlighet att planera sin verksamhet.

De här skälen är inte gångbara vad gäller yrkesfisket eftersom den är en näring med helt andra förutsättningar när det kommer till företagandet än vad som gäller för andra branscher. En arbetslöshetsförsäkring för fisket kan också avgränsas till att omfatta särskilda tillfällen.

Yrkesfiskare är för sitt uppehälle oftast helt beroende av att kunna bedriva fiske efter en enskild fiskart. Beroendet av en enda art, t.ex. havskräftor eller torsk, är inget som fiskaren drivit fram, utan en följd av den kvotförvaltning som svenska myndigheter har genomfört de senaste decennierna. Denna högst medvetna inriktning innebär att tidigare flexibilitet i fisket har försvunnit. Ansvarig myndighet har genom ett system med "särskilda tillstånd" låst in fiskefartygen till att bedriva ett slags fiske med tillåten fångst av en enda art.

Följden har blivit att vid allvarliga störningar för fiskets normala bedrivande så saknas alternativa fiskemöjligheter som kan ersätta för bortfallet. En fiskebåt är utrustad för att bedriva just ett fiske och kan inte helt enkelt nyttjas till annan verksamhet. Trots att fiskaren är företagare så saknar alltså flexibiliteten att bedriva annan verksamhet.

Fiskenäringen har de senaste åren fått uppleva att EU tagit beslut om fiskestopp för torsk i östra Östersjön, en följd av framför allt en sedan länge tickande miljökatastrof som skadat torskbestånden. Följden av det plötsliga fiskestoppet blev att östersjöbåtar som enbart hade ett torsktillstånd i ett enda slag miste sin inkomst och tvingades att lägga båten vid kaj. Det enda bidrag som EU i dessa fall godkänner är ersättning för stillaliggande, vilket inte inbegriper stöd vid arbetslöshet. Dessutom en ytterst begränsad ersättning som inte ens täckte in för fiskefartygens fasta kostnader i hamn.

Exemplet ovan visar på när medlemsländer i EU och den svenska staten fattar beslut som faktiskt medverkar till att skapa arbetslöshet inom fisket utan att drabbade fiskare

är berättigade till ersättning. Ett annat aktuellt exempel är när EU i år införde ett fyra månaders stopp för sillfisket i Östersjön. Skälet för stoppet var att skydda torsken, men kom ändå att drabba fiskare som fångade sill, inte torsk. En mängd småskaliga fiskare drabbades i östersjöregionen. Inte heller i det här fallet utgick ersättning för ofrivillig arbetslöshet.

Vi menar inte med vårt resonemang att ersättning ska utgå för normala fluktuationer i fisket, såsom kvoter som ökar och minskar mellan åren. Vad som är viktigt är stöd vid exceptionella händelser, likt beslut om fiskestopp som hindrar ett fiske som annars skulle pågått och där fiskaren/företagaren saknar alternativa fiskemöjligheter, eller att fisket inte längre går att bedriva p.g.a. annan utomstående orsak t ex vid en pandemi.

Yrkesfisket är alltså ingen vanlig näring där företagare som råkat i svårigheter ändå har en viss möjlighet till att förändra verksamheten, eller kanske lagra upp något för framtida behov. Dessa företagare är i sin verksamhet sällan uppbundna av EUs och svenska myndigheters reglering, vilka är direkt avgörande för om företagaren ska få tillåtas arbeta eller inte och där det inte ges några alternativ. Men en yrkesfiskare som också anses vara företagare befinner sig just i en sådan situation.

HKPO menar därför att svenska myndigheter har att ta särskilt ansvar för näringen vad gäller en fungerande arbetslöshetsförsäkring för alla de yrkesfiskare som är företagare. En ersättning som vid särskilda händelser kan träda in när följderna i praktiken innebär ett arbetsförbud för fiskaren och alternativa fiskemöjligheter saknas.

Träslövsläge den 30 oktober 2020

Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation
Tommy Lang